

**COST RECOVERY OF MEDICAL REHABILITATION
SERVICES UNDER THE UNIVERSAL HEALTH COVERAGE
SCHEME AT UDONTHANI HOSPITAL**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE IN PHARMACY
(PHARMACY ADMINISTRATION)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2008**

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

การคืนทุนของบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ภายใต้โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า
ของโรงพยาบาลอุดรธานี (COST RECOVERY OF MEDICAL REHABILITATION
SERVICES UNDER THE UNIVERSAL HEALTH COVERAGE SCHEME AT
UDONTHANI HOSPITAL)

จันทนา พัฒนเกสัช 4836145 PYP/M

ภ.ม. (บริหารเภสัชกิจ)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: อาทร ธีวไพบูลย์, Ph.D.(Pharmacy), วัชรวิภา ธีวไพบูลย์, M.D.,
M.Sc.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการคืนทุนของบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ภายใต้โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยทำการศึกษาเชิงพรรณนาแบบย้อนหลัง อิงสถิติความชุกของโรคคำนวณต้นทุนบริการทางการแพทย์โดยใช้วิธีมาตรฐาน และแบบต้นทุนจุดภาคในมุมมองผู้ให้บริการ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้พิการทางกายและการเคลื่อนไหวภายใต้โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่มารับบริการที่โรงพยาบาลอุดรธานี ปีงบประมาณ 2549 ทั้งผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในจำนวน 239 ราย

การศึกษพบว่าต้นทุนของบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ส่วนใหญ่เป็นต้นทุนค่ากายอุปกรณ์และเครื่องช่วยร้อยละ 69.05 รองลงมาคือต้นทุนการรักษาตัวในโรงพยาบาลร้อยละ 17.09 ต้นทุนกายภาพบำบัดร้อยละ 5.35 ต้นทุนกิจกรรมบำบัดร้อยละ 4.53 ต้นทุนการตรวจประเมินร้อยละ 3.13 ต้นทุนค่ายาร้อยละ 0.62 และต้นทุน Phenol block ร้อยละ 0.23 ต้นทุนรวมของทุกบริการเท่ากับ 8,365.07 บาท/ราย/ปี หากบริการที่โรงพยาบาลจัดให้ผู้รับบริการตรงกับรายการอุปกรณ์และบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์คนพิการที่ประกาศโดยสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) จะสามารถเรียกเก็บเงินชดเชยได้ตามราคาของโรงพยาบาล แต่ไม่เกินอัตราที่ สปสช.กำหนด ดังนั้นจึงวิเคราะห์การคืนทุนทั้งในกรณีที่คำนวณต้นทุนจากบริการที่มีในรายการเรียกเก็บของ สปสช. และกรณีที่คำนวณต้นทุนจากบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ทั้งหมด พบว่าอัตราการคืนทุนเป็นร้อยละ 36.77 ของต้นทุนบริการที่มีในรายการเรียกเก็บของ สปสช. และมีอัตราการคืนทุนร้อยละ 29.11 ของต้นทุนทั้งหมดที่ต้องใช้ไปในกิจกรรมฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ เมื่อวิเคราะห์อัตราการคืนทุนของต้นทุนค่าวัสดุเพียงอย่างเดียว พบว่าอัตราการคืนทุนร้อยละ 59.47 ของต้นทุนบริการที่มีในรายการเรียกเก็บของ สปสช. และมีอัตราการคืนทุนร้อยละ 55.53 ของต้นทุนทั้งหมดที่ต้องใช้ไปในกิจกรรมฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์

ดังนั้นบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ภายใต้โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีอัตราการคืนทุนราวหนึ่งในสามจากรายการอุปกรณ์และบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ และอัตราการจ่ายชดเชยในปัจจุบัน จึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องมีการพิจารณาดำเนินการ ผลการศึกษานี้โรงพยาบาลสามารถใช้เป็นแนวทางบริหารต้นทุนเพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในด้านผู้กำหนดนโยบายสามารถนำไปใช้ประกอบการพิจารณาปรับรายการอุปกรณ์และบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์คนพิการให้มีรายการที่ครอบคลุมชนิดบริการมากขึ้น มีอัตราการจ่ายชดเชยที่ครอบคลุมทั้งต้นทุนทางตรงและต้นทุนทางอ้อม เพื่อให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ภายใต้โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าสามารถคืนทุนได้ ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้สถานพยาบาลจัดบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์มากขึ้น ส่งผลให้คนพิการมีศักยภาพที่จะพึ่งพาตนเองได้

COST RECOVERY OF MEDICAL REHABILITATION SERVICES UNDER THE UNIVERSAL HEALTH COVERAGE SCHEME AT UDONTHANI HOSPITAL

JUNTANA PATTANAPHESAJ 4836145 PYPA/M

M.Sc. in Pharm. (PHARMACY ADMINISTRATION)

THESIS ADVISORS: ARTHORN RIEWPAIBOON, Ph.D.(PHARMACY),
WACHARA RIEWPAIBOON, M.D., M.Sc.**ABSTRACT**

This research aimed to determine the cost recovery of medical rehabilitation under the Universal Health Coverage Scheme (UC). It was a retrospective descriptive study using a prevalence-based approach. The cost was calculated by a standard method and micro-costing method from a provider perspective. Samples were physically disabled persons by the UC scheme's criteria. The data was collected from either outpatients or inpatients at Udonthani hospital in the fiscal year 2006.

The study found that the majority of medical rehabilitation costs were for prosthesis, orthosis and assistive devices (69.05%). The remaining costs consisted of hospitalization costs (17.09%), physical therapy costs (5.35%), occupational therapy costs (4.53%), assessment and diagnosis costs (3.13%), drug costs (0.62%) and phenol block costs (0.23%). Overall, the total cost averaged 8,365.07 baht/person/year. With regard to revenue, the hospital was reimbursed by the National Health Security Office (NHSO) in accordance with its itemized and price schedule. Thus, the cost recovery was calculated using as denominator either the cost of services under NHSO's schedule or the cost of all rehabilitation services (total cost). The findings revealed that the cost recovery was 36.77% of the cost of services under the NHSO's schedule and 29.11% of the total cost. Where the costs comprised only material costs, the cost recovery was 59.47% of the material costs of the services under the NHSO's schedule and 55.53% of total material cost.

In conclusion, the reimbursement for medical rehabilitation services under the UC scheme covered just about one-third of the costs according to the current itemized and price schedules. This problem needs to be addressed urgently by the responsible authorities. These findings generate data which can facilitate better financial administration. They can assist hospital administrators to improve administration using scarce resources to gain maximum benefit. Policy makers may use these findings to reconsider the itemized and price schedules of medical rehabilitation services in order to support hospitals to recover their costs. Thus, the providers might be encouraged to deliver more efficient services to greater numbers of disabled persons, in turn resulting in greater self-reliance.

**KEY WORDS : REHABILITATION / COST AND COST ANALYSIS /
DISABLED PERSONS / COST RECOVERY /
UNIVERSAL COVERAGE**

84 pp.